

מידעון (ניוזלטר) מספר 343: דצמבר 2023 (2)

חדשות האיגוד בצל המלחמה

מתכננות ומתכננים יקרים,

בימים אלו מתמקד האיגוד בשני נושאים מרכזיים: התייחסות מקצועית לנושא שיקום חבל תקומה ושמירת יכולתו של האיגוד להמשיך ולפעול ולתת מענה מקצועי גם בימים מאתגרים אלו. לפני כחודש ערכנו, בשיתוף מינהל התכנון, את ערב העיון בנושא שיקום אזורי אסון שזכה להשתתפות שיא של למעלה מ-300 אנשי תכנון. בעקבותיו נערכו עוד מספר מפגשי חשיבה בהשתתפות עשרות אנשי מקצוע ותוצאתם הינה מסמך המדיניות "תכנון בעת משבר וקריאת כיוון לשינוי תפיסת התכנון האזורי בישראל לאור אתגרי שיקום היישובים בנגב המערבי". מסמך זה הינו ראשוני ואנו נמשיך ונפעל על מנת להגיש את התובנות וההמלצות התכנוניות העדכניות ככל שידרש.

< את המסמך ניתן לקרוא ולהוריד [כאן](#).

< את הקלטת ערב העיון ניתן לראות [כאן](#).

הטיפול בסוגיות התכנון המורכבות העולות מהמצב בדרום דורש תשומת לב מתמדת ותגובות על מצבים משתנים בזמן אמת. בגיליון זה אנו מביאים את מאמרים של המתכננים פרופ' ערן פיטלסון ומוטי קפלן המגיבים על תיקון חוק התו"ב – קיצור הליכי תכנון בעוטף.

התקופה הנוכחית מאתגרת עבור כל איש.ה בישראל, ואנו מבקשות לשוב ולהביע את הזדהותנו והזדהות כל חברי.ות האיגוד עם כל נפגעי.ות השבעה באוקטובר ומשפחותיהם, תושבי.ות ומפוני.ות הדרום והצפון, חיילי וחיילות המילואים ובני משפחותיהם ואת הצער הבלתי נתפש על חללי מלחמת חרבות ברזל.

המצב הנוכחי משפיע גם על איגוד המתכננים. תוכניות רבות, חלקן מלהיבות וראשוניות מסוגן באיגוד, נאלצו להידחות לימים טובים יותר, מועדו והיקפו של הכנס השנתי אינם ברורים עדיין ואילו היקף וצרכי הפעילות רק גברו. על מנת לשמר את יכולתו של האיגוד, שהינו עמותה המתפקדת בעיקר בזכות עבודתם המאומצת של כמה עשרות מתנדבות ומתנדבים, אנו זקוקים כיום יותר מתמיד למעורבותכם. בצורה הפשוטה של חברות באיגוד.

בימים אלו מסתיימת ההרשמה המוקדמת והמוזלת לחברות באיגוד לשנת 2024. כמדי שנה אנו מציעים הטבה למקדמימים להצטרף/לחדש חברות. דמי החבר מהווים את החלק הארי מתקציבו הצנוע של האיגוד והשנה, כשאנו מתמודדות עם חשש אמיתי כי התחזיות התקציביות לא תממשנה, ועם חשש לפגיעה בהיקף ויכולת פעילותו של האיגוד, חשיבותם להמשך תיפקוד האיגוד גדולה מתמיד.

אנו קוראות לכל מי שיכול.ה להקדים ולחדש את החברות באיגוד המתכננים ולפעול לצירופם.ן של אנשי מקצוע שעדיין אינם חברים.ות באיגוד.

כל הפרטים ולינק להצטרפות/חידוש החברות [כאן](#).

ונסיים בהזמנה לכל מי שהינם חברי.ות האיגוד (או יהיו כאלו בזמן הקרוב...) להצטרף אלינו לאסיפה הכללית של העמותה שתערך ביום ג', ה-16.1.23 בערב בזום. באסיפה תוצג פעילות האיגוד לשנים 2022-2023 ויוגשו לאישור הדוחות הכספיים, לינק ישלח לחברי וחברות האיגוד בסמוך לאירוע.

בברכת ימים שקטים אנו מאחלות לכן.ם קריאה מועילה ומהנה ומקוות לראותכם.ן בקרב שורותינו,

שלכן.ם
תמי ורחל

מסמך מדיניות

תכנון בעת משבר
וקריאת כיוון לשינוי תפיסת התכנון
האזורי בישראל לאור אתגרי שיקום
היישובים בנגב המערבי

איגוד המתכננים בישראל
ISRAEL PLANNERS ASSOCIATION
رابطة المخططين في اسرائيل

תכנון בעת משבר וקריאת כיוון לשינוי תפיסת התכנון האזורי בישראל לאור אתגרי שיקום היישובים בנגב המערבי

מאז אירועי ה-7 באוקטובר מקדם האיגוד פעילות רבה הקשורה בהתמודדות עם האסון שפקד את ישראל בנושאים הקשורים לתחומי פעילותו המקצועית. כחלק מפעילות זו הקים האיגוד קבוצת חשיבה לנושא הטיפול בנגב המערבי בדגש על סוגיות חברתיות, כלכליות ותכנוניות. קבוצת החשיבה כללה כ-45 משתתפים, בהם נציגי ממשלה, מנהל תכנון, משהב"ש ורמ"י, נציגי אקדמיה, חברה אזרחית, סקטור פרטי ותושבים ואזרחים החיים ופועלים באזור.

המסמך שלהלן הוא תוצאות עבודתה של אותה קבוצה זו, ומהווה מסמך ראשוני המציע המלצות עקרוניות לטיפול ביישובי הנגב המערבי, בכל הקשור לסוגיות הנמצאות בתחומי הידע של חברי האיגוד. המסמך כולל שני חלקים: דגשים עיקריים, והמלצות וכלים למדיניות השיקום.

המסמך משתלב עם המלצות מינהלת תקומה ל"מתווה לתכנית אסטרטגית רב-שנתית לפיתוח 'חבל תקומה' ואוכלוסייתו", כפי שאושרו לאחרונה על-ידי ממשלת ישראל (10.12.2023). למסמך מצורף גם מסמך העקרונות לתכנון אזורי שהוכן ע"י אדר' ורד סלומון, אדריכלית ראשית ומנהלת האגף הבכיר לתכנון במשהב"ש בשיתוף אמיתי הר לב מחברת מודוס.

אנחנו תקווה כי מסמך ראשוני זה יסייע למקד את המאמצים שנעשים היום על ידי גורמים רבים במטרה לשקם את האזורים שנפגעו ולהביא לתכנון מושכל לעתיד לבוא.

למסמך המדיניות המלא

מוטי קפלן וערן פייטלסון מאירים את הבעיות שבתיקון האחרון לחוק התכנון והבנייה, שמטרתו מתן מענה מהיר למפונים. נראה שגם אם מרצפים את הדרך בכוונות הנכונות, התוצאה אינה בהכרח טובה.

הכנסת אישרה לאחרונה הוראת שעה שתכליתה "לתת מענה מהיר למפונים שפונו מבתיהם". אין ספק כי זו מטרה ראויה לכל שבח. עם זאת, מעיון בפרטי החוק עולה כי המענה המהיר כולל מתן אפשרות להקמת מבנים ותשתיות בהליך חפוז, ללא שיקול דעת מקצועי, ללא תכנית, וללא צורך בהיתר בנייה. חשוב לזכור כי תכנית בניו מהווה בסיס להסדרת המרחב, לחלוקה צודקת של משאבי הקרקע ולשמירה על נכסים השייכים לציבור: יערות, נחלים, אתרי-מורשת. תכנית דואגת לפתרונות ביוב וניקוז, לתמהיל נכון של שרותים ציבוריים, תעסוקה, מוסדות חינוך, חניה וכבישים, למניעת גודש וצפיפות. את כל זאת מבצעים אנשי מקצוע, והתהליך כולו חשוף בפני הציבור, נתון לביקורת ולהתנגדויות בפני כל מי שרואה עצמו נפגע מן התכנית.

נכון שהתהליך עשוי להיות ממושך, ובבירוקרטיה הישראלית אף ממושך מאוד, מייגע, סבוך ומורט עצבים. תכניות נדרשות לעבור אינסוף הליכי אישור, תיאום מייגע בין רשויות שונות, דבר הגורר עיכובים וחסימים אין-ספור. הליכי התכנון מסורבלים, ויש שהם תקועים חדשים ושנים במבוכי הבירוקרטיה (ראו ביקורת חריפה של דו"ח מבקר המדינה לשנת 2022). טרוניות רבות מושמעות כנגד התהליך התכנוני כאילו הוא החסם העיקרי בפני אספקת יחידות דיור. בפועל אין זה המצב. יש בישראל כיום מלאי אדיר של יחידות דיור מתוכננות שלא נבנו, בייחוד במחוז הדרום. כלומר אין צורך בתכנון חפוז. לעומת זאת יש צורך דחוף לאתר את המפונים המפוזרים במלונות ובאתרים שונים, שחלקם התפנו בכוחות עצמם, ולמצוא להם פתרונות ביניים. אלו יכולים להיות במבנים שנבנו וטרם נמכרו או במגורים זמניים שיבנו באתרים שזוהו כמתאימים על ידי רשות מקרקעי ישראל ושתואמים תכניות קיימות. זוהי גם הזדמנות לשיפור התיאום בין משרדי הממשלה, ובמצב העגום שנוצר - מתן עדיפות עליונה לטיפול בתכניות עבור המפונים, העלאתם לראש הרשימה, הסרת חסימים מיותרים, ובעיקר, גיוס רצון טוב ונכונות לפעול בדרכים קצרות ויעילות.

במקום להתמודד עם המענה המידי והזמין למפונים ובמקביל לתכנן את מגורי-הקבע לאותם ישובים שנהרסו - ומדובר במספר לא גדול של ישובים - מציעה הממשלה לשפוך את התינוק עם המים ולבטל כליל את הליך התכנון, ללא הגבלה מרחבית. בפועל, ניתן יהיה להקים מגורים עבור המפונים בכל מקום בארץ במגבלות מועטות. הדבר יפגע בראש ובראשונה במפונים עצמם, הפתרונות שיוצעו להם - עלולים להיות לקויים, איכות הבנייה תהיה נמוכה, ללא מענה לבעיות ניקוז, ביוב, תשתיות, סביבה. עבודות הבנייה יופקעו מאחריהם של אנשי מקצוע ויתבצעו ללא יד מכוונת וללא

שיקול דעת. מתן כוח בידי סמכות, ללא פיקוח ובקרה הוא מסוכן כשלעצמו. מדובר בכוח בלתי מוגבל לשנות את פני המרחב, פעולות אשר עלולות לפגוע בציבור רחב, במחשכים, ללא חשיפת הדברים לציבור, וממילא, בלי יכולת להתמודד עם סוגיות מורכבות הכרוכות בהרחבת או הקמת יישוב.

יותר מזה, מדובר בפעולות בלתי הפיכות ולמעשה בבניית שכונה לכל דבר על מבני המגורים, הציבור וכלל התשתיות הנדרשות. **ההוראה היא לכאורה "הוראת שעה", אך תוצאותיה יישארו איתנו לעד.** אמנם בהצעת החוק נאמר כי "ככל שלא הוגשה תכנית להסדרת העבודות, יוחזר המצב לקדמותו, ככל הניתן", הרי ברור כי תכנית "בדיעבד" שכזו תכשיר בפועל את הנעשה. גם החזרת המצב לקדמותו ככל הניתן, הרי ברור שבמציאות הקיימת לא יעלה איש על דעתו את השבת המצב לקדמותו – לאמור להרוס יישוב קיים - על בתיו ותשתיותיו. זאת מבלי להתייחס לכך שהוראות שעה נוטות להתארך פעם אחר פעם.

עת משבר יכולה להוות מנוף להתחדשות, לתכנון המשלב בין הערים והישובים הכפריים סביבן. אך בהקשר התכנוני החפזון מן השטן הוא. אין כל צורך למנף את סבל המפונים למציאת פתרונות ביניים בכדי לקעקע את מערכת התכנון. בכך אנו נפגע באיכות החיים של המפונים, כלל האזרחים והדורות הבאים.

מוטי קפלן הינו עמית מחקר בפקולטה לארכיטקטורה ובינוי ערים בטכניון
פרופ' ערן פייטלסון הינו חבר סגל במחלקה לגיאוגרפיה באוניברסיטה העברית בירושלים

פותרים/ות שנה באיגוד המתכננים

אל תישארו מאחור.
הצטרפו או חידשו חברות עכשיו

**4 ימים אחרונים להצטרפות או
חידוש - בהנחה! עד ה - 31.12.23**

בשני מסלולים לבחירה

איגוד המתכננים בישראל
ISRAEL PLANNERS ASSOCIATION
رابطة المخططين في اسرائيل

לחידוש או הצטרפות

4 ימים אחרונים להצטרפות במחיר מוזל****

למחדשי/ות חברות ולמצטרפים חדשים/ות.

הרבה מילים כבר נאמרו בדבר חשיבותו של האיגוד המקצועי של העוסקות והעוסקים בתחום התכנון. אבל מדובר בהרבה יותר ממילים, מדובר במעשים, שנעשים בעבור המקצוע שלנו, המעמד המקצועי ותנאי העבודה של כולנו ועתיד התכנון בישראל, ומעשים אלו זקוקים לעזרתך בצורה הצנועה של חברות באיגוד.

מכלול הפעילויות נעשה על ידי קבוצה של מתנדבות ומתנדבים, בראשות הראש המשותפות, ועד האיגוד המורכב מכ-20 מתנדבות. ים בתפקידים שונים, וכמה עשרות מתכננות. ים שנענים לכל קריאה ובקשה ומצטרפים לעשייה שהינה כולה בהתנדבות. לצידן המנכ"לית המסורה שלנו, שמשקיעה באיגוד ימים ולילות, הרבה מעבר להיקף המשרה הרשמי. ביחד אנו משקיעים שעות וימים לקדם את המקצוע ולייצב את מעמד האיגוד כגורם תכנונית מוביל.

הפעילות נעשית בעזרת המעטפת הצנועה של מספר קטן של עובדות, כולן במשרות מאוד חלקיות ובמסירות גדולה:
דוברת האיגוד, מזכירת האיגוד ועורכת הניוזלטר.
ללא תמיכתכם באיגוד, דרך תשלום דמי החבר השנתיים כל זה לא יוכל לקרות. נחזור ונדגיש כי כספי האיגוד מבוססים על
דמי החבר ובלעדיהם לא תוכל להיות פעילות. אנו מאמינים שכל אחד. ת רואה חשיבות בקיומו של ארגון מקצועי לקהילת
המתכננים.

רגע לפני תחילתה של 2024 אנו קוראות לכל א.נשי התכנון להצטרף לאיגוד / לחדש את חברותכם. ב.
בארבעה ימים הקרובים, עד ליום א , 31.12.23, ניתנת למחדשים/מצטרפים הטבת "מקדימים".

החברות מוצעת בשני מסלולים:

- **מסלול חודשי** - בהוראת קבע חודשית מתמשכת. << למחדשים/ות/מצטרפים. ות במסלול זה עד ל - 31.12.23 –
חודש ינואר ללא עלות
- **מסלול שנתי** - בתשלום שנתי בודד. << למחדשים/ות/ מצטרפים. ות במסלול זה עד ל - 31.12.23 - הנחה מיוחדת

אנא מהרו והסדירו חברותכם. באיגוד המקצועי של העוסקים. ות בתחום התכנון, לשנת 2024
לכל התעריפים, המסלולים ולמימוש ההנחות, לחצו כאן:

לחידוש או הצטרפות

האסיפה הכללית לחברי/ות האיגוד

שלישי 16.1.24 20:30 ב ZOOM

חברי/ות איגוד יקרים/ות

שריינו ביומן <

יום ג', 16 בינואר 2024, בין השעות 20:30 – 22:00

נערוך את האסיפה הכללית לחברי איגוד.

האסיפה תתקיים באופן מקוון, ב ZOOM.

על הפרק:

הצגת פעילות האיגוד לשנים 2022 – 2023.

אישור דו"חות כספיים.

הקישור לזום יישלח במייל בסמוך אסיפה, לכל מי שיהיו חברי/ות האיגוד בתוקף באותו המועד.

אז SAVE THE DATE

ונתראה און ליין

דרושים.ות למשרות תכנון

אחת המטרות שלנו באיגוד המתכננים היא להרחיב את מעגלי שיתוף הפעולה בין מתכננים/ות ובעלי מקצוע מתחומים משיקים, וכן לייצר קהילה תומכת ומסייעת לכל מה שדרוש למתכננים/ות להצליח ולשגשג.

לפיכך, מזכירים לכם/ן שבאתר האיגוד ישנו מדור דרושים/ות ובו מתפרסמות מודעות שעשויות להיות רלוונטיות עבורכם/ם, עבור קולגות ומתכננים צעירים.

יש לכם משרה רלוונטית למתכננים/ות?

לפרסום מודעת דרושים/ות, יש לפנות למזכירות האיגוד במייל, עם ציון פרטי המשרה המלאים < igudm1@gmail.com

לצפייה במשרות המוצעות כעת, היכנסו לקישור:

ללוח המשרות

מעורבות, קולות קוראים, כנסים ואירועים

שכונה 360° -
כלי מדידה חדשני לקידום, תכנון, פיתוח ובינוי
שכונות מגורים
בשיתוף המועצה הישראלית לבנייה יזוקה, כזרם ה-15 ומרכז השלטון המקומי

שכונה 360° הינו כלי מדידה חדשני שפיתחו המועצה
הישראלית לבנייה ירוקה ומשרד הבינוי והשיכון
במסגרת מיזם משותף, אשר מטרתו לקדם את התכנון,
הפיתוח והבינוי של שכונות מגורים איכותיות, בריאות,
חסכוניות במשאבים ומשגשגות לאורך זמן. כלי המדידה
שכונה 360° מהווה כלי עבודה לטיוב איכות תכניות
בניין עיר בראייה רחבה ורב תחומית.
הקורס מקנה היכרות מעמיקה עם כלי המדידה, תוך
שילוב היבט פרקטי הכולל בדיקה של תכניות לצד לימוד
סוגיות עכשוויות בתכנון ופיתוח בר-קיימא.

פתיחת הקורס ב-15 בינואר 2024

הקורס יערך בימי ב' אחת לשבוע, בין השעות 09:00 -
15:15

לפרטים והרשמה

אז איך התב"ע בעיניך?

עמותת מרחב

דנא של שישה מפגשים להיכרות מעמיקה עם מסמכי
תכנית.

הקורס מתאים ומיועד גם לקהל המתכננים וגם לאנשים
ללא ידע מוקדם בתכנון - תושבים, פעילים מובילי סוגיות
ציבוריות, עובדי רשויות מקומיות וכל מי שמעוניין לקבל
כלים לקריאת תב"ע הבנתה ואפשרויות לשיפור ומתן
התייחסות לתב"ע.

בהנחיית אולריך יעקוב בקר- אדריכל ומתכנן ערים וחבר
עמותת מרחב Ulrich J. Becker

פתיחת הקורס ב-9 בינואר 2024

הקורס יערך בימי ג' אחת לשבוע, בין השעות 19:30 -
21:30

לפרטים והרשמה

קורס אקולוגיה יישומית מוזאון הטבע

תחום האקולוגיה היישומית כולל פיתוח ושימוש
בתיאוריה וכלים מדעיים להתמודדות עם אתגרים
בשימור וניהול בר-קיימא של מערכות אקולוגיות
והמגוון הביולוגי. הקורס יתמקד בהענקת כלים
יישומיים לניהול ושימור בתי גידול יבשתיים,
אקוויטים ועירוניים: ניטור, סקרים, הצעת
מדיניות, הערכת ערכיות ושיקום, תוך הבנת
אתגרי העל של שמירת הטבע בישראל.

הקורס פתוח לעובדי רשויות ממשלתיות וגופים
העוסקים בשמירת טבע, ולכלל בוגרי המוסדות
האקדמיים (לבעלי תואר ראשון), לעובדי רשויות
ממשלתיות וגופים העוסקים בשמירת טבע.

הקורס יתקיים ב-18 עד 22 בפברואר 2024
בין השעות 08:30 - 17:00
הקורס מתקיים ברובו ברמת הנדיב

לפרטים והרשמה

© איגוד המתכננים בישראל | צרו איתנו קשר: igudm1@gmail.com

